

Юлія ЛИЖНИК,
старша викладачка кафедри економіки та туризму,
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського, м. Кривий Ріг, Україна
ORCID: 0000-0003-3432-7581
lyzhnyk_ub@donnuet.edu.ua

Яна БОГУН,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського, м. Кривий Ріг, Україна
ORCID: 0009-0005-6785-4646
bogunana066@gmail.com

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ЗАЙНЯТОГО НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ЯК СКЛADOVA МЕНЕДЖМЕНТУ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Анотація. Розглянуто динаміку зміни кількості зайнятого населення в Україні у віці 15-70 років як складову менеджменту сталого розвитку. Проведено аналіз та прогнозування змін, зосереджуючись на їх вплив на економічну, соціальну та екологічну сфери країни. Значення менеджменту у сфері підготовки кадрів та розвитку на міжнародних ринках праці. На основі аналізу даних Держкомстату побудовано прогнозну модель кількості зайнятого населення на наступні роки, оцінено її точність і надано перспективні показники.

Ключові слова: динаміка зайнятого населення, менеджмент сталого розвитку, ринок праці, прогнозування, ефективність використання трудових ресурсів.

Актуальність. Для проведення успішного менеджменту сталого розвитку важливо розуміти обсяги та динаміку зміни трудової та професійної бази в країні: аналізувати та прогнозувати, як змінюється кількість та структура зайнятого населення в країні.

Швидкі та неочікувані зміни у цих параметрах можуть суттєво вплинути на економічну, соціальну та екологічну сфери життя країни. Особливо в сучасному світі, де технологічні й економічні трансформації відбуваються зі швидкістю блискавки, необхідно мати чітке уявлення про те, яким чином змінюється праця і як це впливає на потреби ринку праці, навчання та розвитку [1, с. 50].

Постановка завдання. Аналіз динаміки зайнятого населення України є ключовим компонентом у контексті менеджменту сталого розвитку, оскільки він дозволяє оцінювати та прогнозувати демографічні та соціально-економічні тенденції, визначати рівень ринку праці, адаптувати стратегії соціального розвитку та враховувати екологічні аспекти в управлінні розвитком країни.

Динаміка зайнятого населення відображає демографічні зміни, такі як зростання чи зменшення чисельності працездатного населення, що впливає на економічний розвиток та соціальні показники. Аналіз зайнятості дозволяє оцінити стан ринку праці, його спроможність адаптуватися до змін у економіці та технологіях, а також виявити проблеми нерівності у доступі до робочих місць. Динаміка зайнятості впливає на рівень бідності, якість життя та загальний соціальний клімат у країні, тому важливо вивчати її зміни для розробки ефективних стратегій соціального розвитку.

Менеджмент у сфері послуг, зокрема у сфері підготовки кадрів набуває особливого значення. Адже забезпечення сталого розвитку потребує дослідження форм і методів управління на рівні основної ланки – підприємства, організації, навчального закладу. Активний вихід останніх на європейські та інші відповідні ринки обумовлює необхідність вивчення менеджменту в усіх складових сталого розвитку в інших країнах світу, соціально-економічного розвитку в контексті сучасного менеджменту [2, с.172].

Проблемам функціонування ринку праці приділяється значна увага у світовій і у вітчизняній економічній науці. Ринок праці, як сегмент загальнонаціонального і як один з видів ресурсного ринку, досить сильно впливає на політичне та соціально-економічне життя країни, тому актуальним є завдання об'єктивної оцінки його стану, тенденцій розвитку і характеру впливу на ефективність економічної моделі. Метою дослідження є вивчення світового досвіду у сфері статистичної оцінки ринку праці, аналіз і систематизації [1, с. 51].

Результати дослідження. Дослідимо зміну кількості зайнятого населення у віці 15-70 років і темпи приросту протягом 2010-2020 рр., за даними Держкомстату. Дивлячись на рис. 1 ми чітко бачимо, що кількість зайнятого населення у віці 15-70 років майже не змінювалися. З 2010-2014 рр. данні майже були однакові. У 2015 році спостерігаємо значний спад. Показник становив 16443,2 тис. осіб. З 2016 року кількість зайнятого населення знову почала знижуватися. У 2020 році показник був 15915,3 тис. осіб.

Темпи приросту кількості зайнятого населення у віці 15-70 років в Україні впродовж 2011-2020 рр. то зростали то знижувались. Від'ємні темпи приросту зафіксовано у 2011-2012, 2014-2015, 2018-2020 рр., які становили -1,07%, -0,83%, -27,88%, -8,28%, -0,33%, -4,52 та -4,71%. Найбільші темпи приросту були у 2017 році, вони становили 2,15% і також додатні темпи, але трохи менші були у 2013 та 2016 рр., які становили 1,38% та 1,57% відповідно.

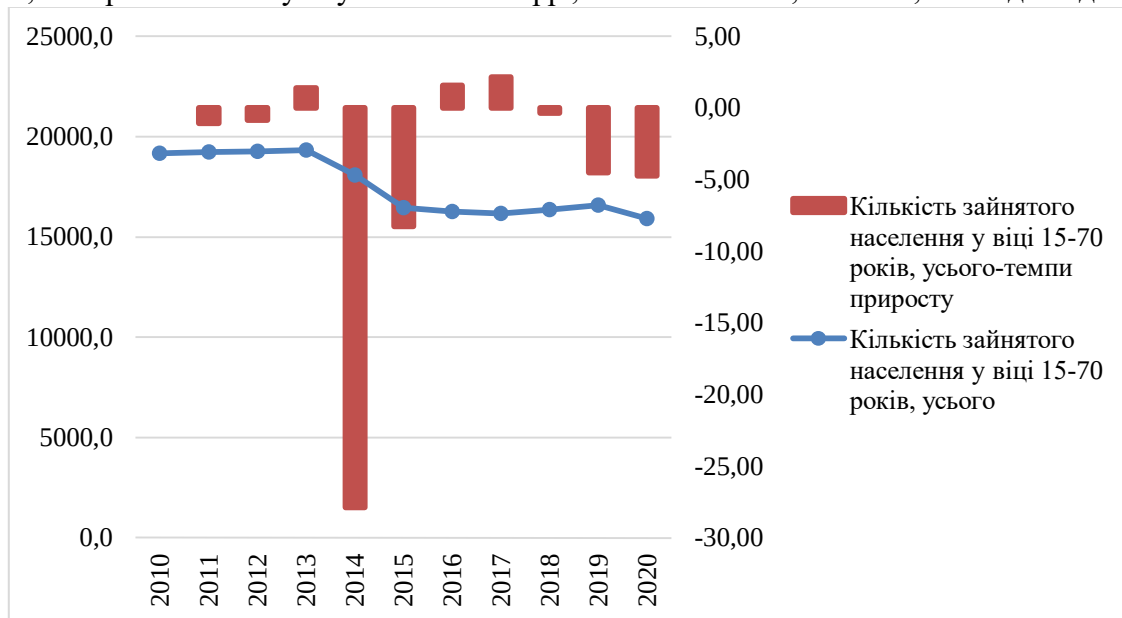

Рисунок 1 - Динаміка кількості зайнятого населення у віці 15-70 років в Україні
Джерело: за даними Держкомстату [3]

Старіння нації негативно впливає та значно гальмує розвиток національної економіки. Найбільш істотними наслідками даного процесу є постійне зменшення здатності відтворювати трудові ресурси, збільшення економічного тиску на працездатне населення, необхідність більшої кількості економічних ресурсів для соціальної підтримки осіб похилого віку.

Сучасна економічна ситуація, що склалась в Україні показує значне зменшення рівня ефективного використання трудових ресурсів, що призводить до зростання кількості незайнятих осіб. Значно підвищилися показники прихованого безробіття та кількість відпусток з дозволу адміністрації. Працевлаштування робочої сили забезпечується вкрай обмеженою потребою галузей народного господарства у працівниках. Основними користувачами робочої сили є підприємства у сфері обслуговування, промисловості, сільського господарства, будівництва. Рівень ефективності використання робочої сили

важко визначити з повною достовірністю, оскільки є розбіжності в розрахунках існування прихованого безробіття [4, с. 93].

Побудуємо прогнозну модель, щоб визначити кількість осіб на майбутні роки. Прогнозна модель має вигляд – рис. 2.

Зробивши прогноз на 2021-2025 рр. по кількості зайнятого населення у віці 15-70 років в Україні ми бачимо наступне: формула прогнозу $Y^*=1494,1+0,897*X$; у 2021 році кількість населення становить 15771,2 тис. осіб, у 2022 році – 15642 тис. осіб, у 2023 році – 15526,1 тис. осіб, у 2024 році – 15422,1 тис. осіб та у 2025 році кількість населення становитиме 15328,8 тис. осіб. Точність цього прогнозу складає 96,59%, що є доволі високим показником і свідчить про обнадійливі дані щодо кількості населення у віці 15-70 років в Україні на майбутні роки.

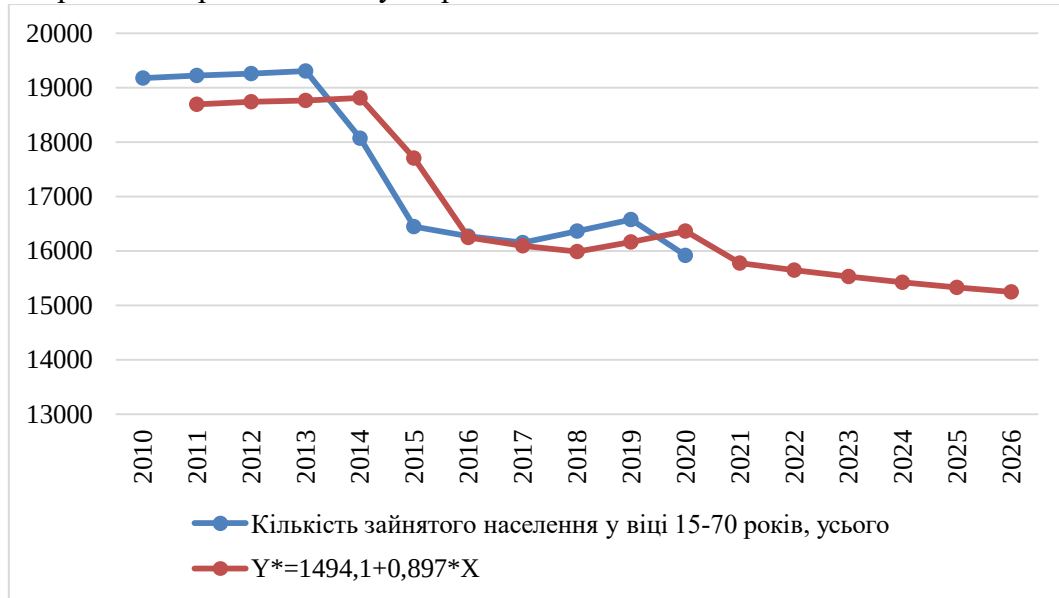

Рисунок 2 – Фактичне та прогнозне значення кількості зайнятого населення у віці 15-70 років в Україні

Джерело: за даними Держкомстату [3]

Висновок. Отже, було обґрунтовано необхідність проведення аналізу динаміки зайнятого населення України як складової менеджменту сталого розвитку, досліджено динаміку зміни кількості зайнятого населення у віці 15-70 років в Україні. Проаналізовано темпи приросту та побудовані прогнозні моделі за методом лінійної авторегресії, виконано оцінку її точності, яка становить 96,59% та визначено майбутні показники кількості зайнятого населення у віці 15-70 років до 2026р. включно. На прогнозований період очікується зменшення кількості зайнятого населення України, що необхідно враховувати при формуванні стратегій менеджменту сталого розвитку.

Список використаних джерел

1. Гаращук О. В., Куценко В. І. Менеджмент у забезпеченні сталого розвитку (соціально-економічні аспекти). *Науковий журнал*. 2018. Вип.1. С. 50-51.
2. Баличева К. В. Аналіз ринку праці України та виявлення основних тенденцій розвитку. *Розвиток європейського простору очима молоді: економічні, соціальні та правові аспекти*. 2018. С. 170-174.
3. Державна служба статистики. URL: <http://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 10.02.2024).
4. Наумова М. А. Статистичне оцінювання стану і розвитку ринку праці: аналіз світового досвіду. *Економіка і організація бізнесу*. 2017. Вип. 4 (28). С. 91-110.

Yulia LYZHNYK,
Senior Lecturer, Department of Economics and Tourism
Mykhailo Tuhan-Baranovskyi Donetsk National University
of Economics and Trade, Krivyi Rih, Ukraine
Yana BOHUN,
Bachelor's student,
educational program «Finance, banking and insurance»
Mykhailo Tuhan-Baranovskyi Donetsk National University
of Economics and Trade, Krivyi Rih, Ukraine

ANALYSIS OF THE DYNAMICS OF THE EMPLOYED POPULATION OF UKRAINE AS A MANAGEMENT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Abstract. We consider the dynamics of changes in the number of employed population in Ukraine aged 15-70 as a component of sustainable development management. I analyze and forecast changes, focusing on their impact on the economic, social and environmental spheres of the country. The importance of management in the field of personnel training and development in international labor markets. Based on the analysis of the data of the State Committee of Statistics, a forecast model of the number of the employed population for the following years was built, its accuracy was assessed and prospective indicators were provided.

Keywords: dynamics of the employed population, management of sustainable development, labor market, forecasting, efficiency of use of labor resources.

Тетяна НЕСТОПЕНКО,
канд. екон. наук, доцент, професорка АШ.
Бердянський державний педагогічний університет, Україна
Сілезька академія, Польща
ORCID 0000-0001-8294-6235
tp_nestorenko@bdpu.org.ua

Валерія НІЦЕВИЧ,
здобувачка вищої освіти (бакалаврський рівень),
освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»
Бердянський державний педагогічний університет, Україна
ORCID 0009-0009-9823-3921
2002lera02@gmail.com

РОЛЬ БІЗНЕС-ІНКУБАТОРІВ ПЕРЕМІЩЕНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ У ФОРМУВАННІ СТАРТАП-ЕКОСИСТЕМИ ТА ПІДТРИМЦІ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Розглянуто поняття «бізнес-інкубатор», значення створення академічного бізнес-інкубатора на базі переміщеного університету. Визначено роль бізнес-інкубатору у формуванні стартап-екосистем. Досліджено значення підтримки стартап-підприємств бізнес-інкубаторами переміщених університетів в соціально-економічному розвитку територій після їх деокупації та повернення переміщених університетів у свої стіни.

Ключові слова: переміщений університет, академічний бізнес-інкубатор, стартап, стартап-екосистема, підприємництво.

Актуальність. За останні декілька років у світі спостерігається різке зростання ролі технологій, людського капіталу та інформації, як основних чинників стимулювання підприємств у розробці інноваційних ідей та способів їх реалізації. Головною причиною цього стало ведення країнами відкритої національної економіки. За таких умов почали з'являтися різні організаційні форми, які були спрямовані на підтримку реалізації нових